

KÜLÜGYI MŰHELY – GYORSELEMZÉS SOROZAT

NAGY ZSUZSANNA MÁRIA

AZ AUDIOVIZUÁLIS TARTALMAK ÉS A *GEO-BLOCKING* KAPCSOLATA

2022. ÉV 2. SZÁM

KÜLÜGYI MŰHELY – GYORSELEMZÉS SOROZAT

A Külügyi Műhely Alapítvány
elektronikus (online) megjelenésű időszaki kiadványa

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. Kiss Lilla Nóra – dr. Wágner Tamás Zoltán

SZAKMAI LEKTOR:

Dr. Angyal Zoltán – Dr. Szabó Balázs

TITKÁR:

Tóth Zoltán Balázs

SZERKESZTŐSÉG TAGJAI:

Kontra Réka, Dr. Szabó Balázs, Dr. Tárnok Balázs

KIADÓ:

Külügyi Műhely Alapítvány
1043 Budapest, Erzsébet utca 19.
Tel.: +3630-473-3508

Honlap: www.kulugyimuhelyalapitvany.hu

E-mail: kmszerkesztoseg@gmail.com

A kiadványt az Országos Széchényi Könyvtár
Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis archiválja.

© Nagy Zsuzsanna Mária, 2022.
© Külügyi Műhely Alapítvány, 2022.

ISSN 2630-8088
Crossref DOI 10.54599

[DOI: 10.54599/kmgys.2022.2](https://doi.org/10.54599/kmgys.2022.2)

AZ AUDIOVIZUÁLIS TARTALMAK ÉS A *GEO-BLOCKING* KAPCSOLATA

THE RELATIONSHIP BETWEEN AUDIOVISUAL CONTENT AND GEO-BLOCKING

NAGY ZSUZSANNA MÁRIA¹

Absztrakt: Digitális társadalomban élünk, ezért szükség van az információs rendszerek jogi aspektusainak szabályozására. Az Európai Unió ezzel a technológiai fejlődéssel lépést tartva, részben arra reagálva, részben proaktív célokat kitűzve stratégiájába építette az uniós digitális tér megvalósítását. A jogalkotó intézmények (az Európai Unió Tanácsa (Tanács) és az Európai Parlament) a hatékony uniós szabályozás és alkalmazhatóság érdekében rendeleteket, irányelveket határoztak meg. A Tanács 2018. február 27-én fogadta el az indokolatlan, területi alapú tartalomkorlátozásnak a belső piacon belüli tilalmáról szóló (EU) 2018/302 rendeletet. A rendelet hatálya alól azonban vannak kivételek, ezekkel foglalkozom ebben a tanulmányban.

Kulcsszavak: Európai Unió, *geo-blocking*, audiovizuális tartalmak, diszkrimináció

Abstract: We live in a digital society, so there is a need to regulate the legal aspects of information systems. The European Union has kept the implementation of the EU digital space in its strategy, keeping pace with this technological development, partly in response to it, and partly by setting proactive goals. The legislature (the Council of the European Union (Council) and the European Parliament) has laid down regulations and directives for effective EU regulation and applicability. On 27 February 2018, the Council adopted Regulation (EU) 2018/302 on the prohibition of unjustified restrictions on territorial content in the internal market. However, there are exceptions to the scope of the regulation, which I will address in this study.

Keywords: European Union, geo-blocking, audiovisual content, discrimination

¹ Nagy Zsuzsanna Mária, Miskolci Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar, ötödéves joghallgató.

ORCID azonosító: <https://orcid.org/0000-0002-8230-2314>

A Szerző további szakmai munkásságát lásd a Magyar Tudományos Művek Tára oldalán: <https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10076402>

E-mail cím: zsuzsanna.nagy98@gmail.com

BEVEZETÉS

Feltételezhetően sokan tapasztalták már, hogy egyes esetekben a szolgáltatók korlátozzák az online tartalmakhoz való hozzáférésben. Mindannyiunk számára ismerősen csenghet az a mondat, hogy: „*Jogi okokból ez a videó nem tekinthető meg a tartózkodási helyéről*”. Ez nemcsak bosszúságot okoz, hanem az információk, tartalmak szabad áramlását is korlátozza a belső piacon, továbbá földrajzi alapon történő diszkriminációt is megvalósít, még hozzá személyes adatok (aktuális tartózkodási hely) felhasználásával. Ezt a megkülönböztetést nevezzük *geo-blocking*nak, és ez áll a kutatásom középpontjában is.²

Hipotézisem, hogy a *geo-blocking* jelensége hatással van az online tartalom-szolgáltatásokra, ennek feltárására törekedtem a tanulmány elkészítése során. Hipotézisem továbbá, hogy a Európai Parlament és Tanács által megalkotott 2018/302 Geo-blocking Rendelet felülvizsgálata után bizonyos – e tanulmányban jelzett – módosítások lehetnek szükségesek a digitalizáció és egyéb (például társadalmi) fejlődés révén a következő területeken: szerzői jogi védelem alatt álló audiovizuális tartalmak (például a zenei streaming szolgáltatások, elektronikus könyvek, szoftverek és online játékok) és a különböző filmek audiovizuális online szolgáltatásokon keresztül elérhetősége. Módszer-tanilag a tanulmány dogmatikai elemző. Tanulmányom egy elméleti, szekunder, vagyis már meglévő információkat, adatokat felhasználó kutatáson alapszik. A téma jellegéből fakadóan elsősorban uniós jogi aktusokat vizsgálok, de munkám során az Európai Bíróság ítéleteit és a témában eddig megjelent szakkikket is felhasználom, elemzem.

I. KIVÉTELEK A *GEO-BLOCKING* TILALMA ALÓL

Számos alkalommal előfordul, hogy a digitális tartalom korlátozása kapcsán ezt a mondatot láthatjuk felvillanni a képernyőn: „Ez a videó nem tekinthető meg az Ön országában”. Jelen fejezetben annak okait derítem ki, hogy miért és jogilag hogyan is tehetik ezt meg a szolgáltatók.

A *Geo-blocking* rendelet 4. cikk (1) bekezdés b) pontja kivételként rögzíti azon szolgáltatásokat, amelyek fő jellemzője a szerzői jogi védelemben részesülő művekhez vagy más védelemben részesülő teljesítményekhez való hozzáférés biztosítása és ezek felhasználása, a szerzői jogi védelem alatt álló művek vagy védelemben részesülő teljesítmények immateriális formában való értékesítését is beleértve. Tehát a szerzői joggal védett anyagokat szolgáltatók, például a *video streaming* platformok mentességet élveznek³ a rendelet hatálya alól.⁴ A *Minority SafePack*, bár kifejezetten a kisebbségi jogok uniós érvényesülésének előmozdítására jött létre, az európai polgári kezdeményezés céljai többek között a *geo-blocking* kérdéskörét is érintették. Eszerint a filmek, könyvek, zeneművek, televízió és egyéb tartalmak terén a nemzeti szinten korlátozott szerzői jogok a szolgáltatások szabad áramlásának új akadályát képezik, ezért kezdeményezték az egységes szerzői jogi piac kialakítását.⁵ A kezdeményezés egyik fő célja a különböző

² A geo-blocking meghatározásával kapcsolatosan bővebb információkat lásd: NAGY, 2022.

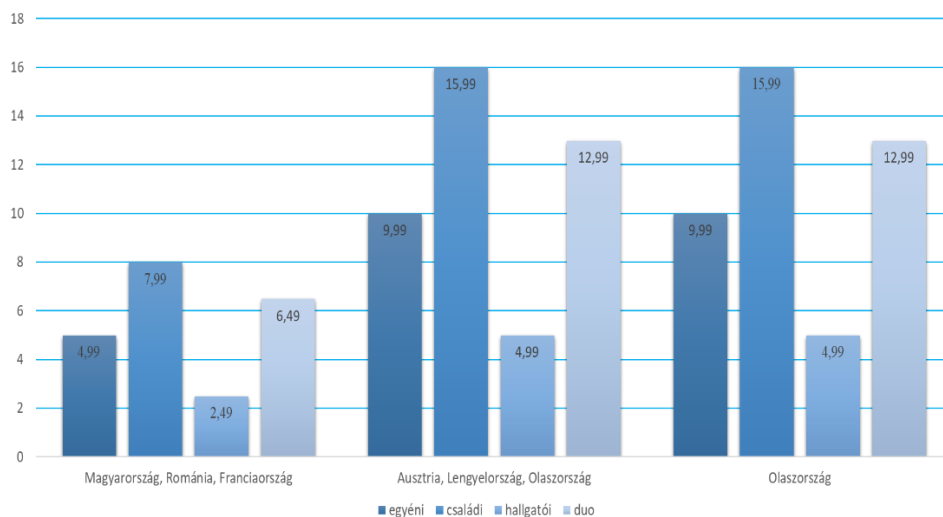
³ Lásd még: LOMAS, 2018.

⁴ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/302 RENDELETE, 2018.

⁵ Bővebben lásd: MINORITY SAFEPACK INITIATIVE. Magáról a kezdeményezésről és annak kontextusáról bővebben lásd: BENEDEK, 2021.

tartalmakhoz való egységes uniós hozzáférés előmozdítása annak érdekében, hogy azokhoz az egyes tagállamokban élő kisebbségek saját nyelvükön férhessenek hozzá.⁶

Gyakran előfordul, hogy a tartalomszolgáltatók korlátozzák a hozzáférést egy adott helyre, főként licenc⁷, szerzői jogok⁸, ár-megkülönböztetés vagy az illegális tartalom⁹ blokkolása miatt. Számos szervezet a földrajzi alapon történő blokkolást használja a világ piaci szegmensekre való kategorizálása és felosztása érdekében. Az olyan szórakoztató vállalatok, mint például az *Amazon*, a *Netflix*, a *Spotify* és a *Hulu*¹⁰, a tartalmak hozzáférési helyét specifikussá teszik. Ezt úgy valósítják meg, hogy különféle ajánlatokat állapítanak meg termékeikre és növelik általános nyereségüket azáltal, hogy az egyes régiókkal külön-külön foglalkoznak, ahelyett, hogy az egész világon egységes politikát alakítanának ki. A *Spotify* például eltérő árakon nyújtja a prémium előfizetést, amely eltérő elbánás biztosításának alapja a felhasználók származási országa. Ezt jól példázza az alábbi – általam készített – táblázat is, melyen látható (euró/ hónap szerint), hogy a *Spotify* eltérő árakon nyújtja a prémium előfizetést.¹¹

1. sz. ábra. A *Spotify* eltérő árazását bemutató diagram. Forrás: saját szerkesztés.

A világ régiókra osztásával a hollywoodi gyártók biztosítják, hogy a filmek egyszerre csak egy piacon jelenjenek meg. Néhány film kifejezetten a helyi közönséget célozza meg, így a felosztás növeli a marketing kampányok általános hatását. Ugyanígy, a népszerű *streaming* webhelyek, mint a *Netflix* és a *BBC iPlayer*, a *geo-blocking* használatával korlátozzák a tartalmat a felhasználó földrajzi helyzetétől függően. A földrajzi alapon történő megkülönböztetés azt is jelenti, hogy az online kiskereskedők eltérő díjakat számíthatnak

⁶ LÁBODY, 2019. 208.o.

⁷ Hivatalos engedély; a tulajdonostól vagy feltalálótól kapott gyártási engedély, jog. Hivatalos nyomtatvány, amely egy lehetőséget biztosít, mindenki más kizárásával.

⁸ A szerzői jog részesíti védelemben az irodalmi, tudományos, művészeti alkotásokat, valamint - az ún. kapcsolódó jogok révén - a felhasználásukhoz kapcsolódó teljesítményeket.

⁹ Például gyermek pornográf tartalmak, a rasszista vagy idegen, illetve fajgyűlöltre uszító tartalmak, illetve a bűncselekményre felbujtó, pl. drogfogyasztásra csábító oldalak

¹⁰ FINGAS, 2014.

¹¹ Ezen adatokat 2022 januárjában gyűjtöttem a Spotify oldaláról, VPN használatával folyamatosan változtatva, hogy melyik országban tartózkodom.

fel a különböző piacokon, a földrajzi régiók alapján, ahogy ezt a *Spotify* példáján keresztül is érzékelhettük.¹²

Az árdiszkrimináció és a földrajzi korlátozás jelenségének kapcsolata számos alkalommal felkeltette már az Európai Bizottság figyelmét, ilyen volt például a Disneyland Párizs¹³ esete, amelyben a vásárlók azt rótták fel a szórakoztató parknak, hogy illegálisan blokkolta hozzáférésüket az interneten a francia és belga lakhellyel rendelkezők számára elérhető olcsó ajánlatokhoz. Ez gyakran úgy történt, hogy a vásárlókat a saját nemzeti honlapjukon drágább ajánlatokhoz navigálták, vagy lakhely szerinti fizetést kínáltak fel.¹⁴

Felmerülhet a kérdés, hogyan észlelik a szolgáltatók, mely földrajzi területről szeretnének hozzáférni egyes tartalmakhoz a fogyasztók. Minden számítógépet egyedi IP-cím (*Internet Protocol*) jelöl, amely által nyomon követhetővé válik a tartózkodási hely. A tartalomszolgáltatók ellenőrzik a felhasználók IP-címét és azonosítják eszközük földrajzi helyzetét. A szolgáltatók ezt használják annak eldöntésére, hogy engedélyezhető-e az adott személy számára a tartalom megtekintése. Tehát, ha olyan szolgáltatáshoz próbál csatlakozni, amelynek IP-címe nem szerepel a megengedett listán, akkor a hozzáférést blokkolják. Ez akkor is megtörténhet, ha a fogyasztó fizet a szolgáltatásért.

Mivel a tartalomszolgáltatók sok esetben területi alapon vásárolják meg az audiovizuális alkotások jogait¹⁵, így senkit nem érhet meglepetésként az, hogy korlátozzák az olyan országból vagy területről történő hozzáférést, ahol nem rendelkeznek területi engedéllyel. Az Európai Bizottság 2015 májusában ágazati vizsgálatot indított az e-kereskedelemmel kapcsolatban. A vizsgálatnak az az egyik legfontosabb megállapítása, hogy a vizsgálatban részt vevő digitális tartalomszolgáltatók közel 60%-a szerződéses megállapodást kötött a jogosultakkal a területi alapú tartalomkorlátozásról. A tartalomszolgáltatók kizárólag objektív indokokkal alátámasztva (például a hozzáadottérték-adóval kapcsolatos okból vagy bizonyos közérdekű jogi rendelkezésekből kifolyólag) alkalmazhatnak területalapú tartalomkorlátozást. Az Európai Bizottság már ekkor, tehát jóval a *Geo-blocking* rendelet meghozatala előtt javaslatot tett egy olyan jogszabályra, amely azt hivatott biztosítani, hogy ne alkalmazzanak megkülönböztetést az árazási, értékesítési és fizetési feltételek tekintetében a más uniós országban online vagy személyesen termékeket és szolgáltatásokat vásárolni kívánó fogyasztókkal szemben, kivéve, ha ez objektíven alátámasztott konkrét okból indokolt. A Bizottság ezzel egyidejűleg javaslatot tett továbbá az uniós szerzői jogi szabályozás korszerűsítésére, különösen az audiovizuális tartalomhoz való határon átnyúló online hozzáférés bővítése érdekében, szem előtt tartva, hogy az audiovizuális tartalommal kapcsolatos jogok területi hasznosítása fontos szerepet játszik az európai audiovizuális szektor finanszírozási modelljében.¹⁶

Az Európai Unió fizikai határain belül szabad mozgást ígér, ennek ellenére mégis engedi a szolgáltatások online mozgásának akadályozását, lehetővé téve ezzel a digitális határok fennmaradását. A földrajzi blokkolás eredményeként az Európai Unión belül utazó, dolgozó vagy tanuló polgárok nem férhetnek hozzá olyan tartalmakhoz, amelyekhez hozzáférhetnek a saját országukból, így megfosztják őket a kulturális, oktatási vagy egyéb tartalmaktól, amelyek az EU más részein elérhetőek. *Geo-blocking* alkalmazható a régebbi múlttal rendelkező, gazdaságilag kevésbé releváns tartalmakra is, például a

¹² VPNMENTOR

¹³ EU PROBES DISNEYLAND PARIS FOR ALLEGED PRICE DISCRIMINATION, 2015.

¹⁴ A FRANCIÁKNAK VALAMIÉRT KEVESEBBE KERÜL DISNEYLAND, 2015.

¹⁵ Lásd még: MARSOOF, 2017.

¹⁶ EURÓPAI BIZOTTSÁG HONLAPJA, ANTITRÖSZT: A BIZOTTSÁG KÖZZÉTETTE AZ E-KERESKEDELMI ÁGAZATI VIZSGÁLAT ZÁRÓJELENTÉSÉT, 2017.

történelmi TV-műsorokra vagy elavult hírműsorokra. A korlátozott földrajzi jelentőségű kulturális programokat szintén földrajzi blokkolásnak vetik alá. Ez különösen az európai filmgyártást érinti: az európai filmek 63% -át csak *video-on-demand* (VOD)¹⁷ formátumban adják ki az egységes nemzeti piacon, elhanyagolva a határokon átnyúló kulturális művek iránti keresletet és korlátozva az európai filmek lehetséges üzleti sikerét. Globális licenck hiányában az audiovizuális tartalom földrajzi blokkolása inkább normának tekinthető, mintsem kivételnek, hisz az audiovizuális anyagok világszerte elérhetővé tétele a szolgáltatók jelentős pénzügyi ráfordításait igénylik, mely mindemellett ritkán felel meg az ilyen szolgáltatók üzleti érdekeinek.

Ezen a pontos érdemes megemlíteni a C-62/79 sz. és a C-262/81 sz. *Coditel*-ügyeket¹⁸, melyek a szerzői joggal védett filmek sugárzására vonatkozó területi engedélyekre vonatkoztak. Az ügy kapcsán az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban rövidítve: EUB) kifejtette, hogy a belső piacnak a nemzeti határok mentén történő ilyen szegmentációját egy adott iparág, jelen esetben a filmipar sajátosságai indokolhatják. Ezekben az esetekben –a Murphy ügygel ellentétben, melyet a későbbiekben fejtek ki– a korlátozás során nem támaszkodtak területi licenceket támogató technológiára. A területi engedélyek érvényesítésének egyetlen mechanizmusa akkoriban a szerződési jog és a nemzeti szerzői jogi szabályozás volt, amely eredendően az ország területére korlátozódott, így itt az EUB döntése teljesen eltér attól, amit később a Murphy ügy esetében olvashatunk. A Bíróság szerint a szerzői jog tulajdonosának és megbízottjainak azon joga, hogy egy film vetítéséért díjat kérjenek, a szerzői jog alapvető funkciójának részét képezi az ilyen típusú irodalmi és művészeti alkotások tekintetében. Ezenkívül a Bíróság rámutatott arra a tényre, hogy az EU-ban a műsorszórási piacot nagyrészt nemzeti monopóliumok alkották, ami lehetetlenné tette a területi engedélyektől eltérő szerzői jogi engedélyeket. A filmek sugárzására vonatkozó területi szerzői jogi engedélyek tehát nem voltak ellentétesek a szabad mozgásra vonatkozó uniós rendelkezésekkel.¹⁹

Szintén érdemes megemlíteni a brit TV-csatornák tartalomsugárzásával foglalkozó, 2014 óta zajló *Cross border Access-to-Pay TV* néven ismert ügyet, melyben 2018-ban hozott döntést a Bizottság. A Bizottság döntését 2020 decemberében a Bíróság a Canal+ (C-132/19P²⁰) ítéletben megsemmisítette.²¹ Jelen ügyben a felhasználási szerződések keretében kikötött két kapcsolódó rendelkezést vizsgáltak, amelyek közül az első arra irányult, hogy kizárják vagy korlátozzák a Sky azon lehetőségét, hogy elfogadjon az EGT-ben, de az Egyesült Királyságon és Írországon kívül lakóhellyel rendelkező fogyasztók által tett, televíziós műsorszolgáltatás nyújtására irányuló kéréseket, a második feltétel pedig arra kötelezte a Paramount-ot, hogy az EGT-ben, de az Egyesült Királyságon kívül letelepedett televíziós műsorszolgáltatókkal szemben hasonló jellegű tilalmat tartalmazó rendelkezéseket alkalmazzon az Egyesült Királyságban lakóhellyel rendelkező fogyasztók részéről érkező ilyen kérések tekintetében. A Bizottság ezt úgy ítélte meg, hogy azok a rendelkezések, melyek abszolút területi kizárólagosságot eredményeznek, az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53.cikke értelmében vett „cél általi” versenykorlátozásnak minősülhetnek, ezért ellentétesek a Szerződésnek az egységes piac létrehozására irányuló

¹⁷ Video on Demand (angol kifejezés, röviden VoD) egy szolgáltatás, amelynek útján igény szerinti videó és hanganyagokat, filmeket, archivált eseményeket, lehet egy központi adatbankból letölteni, igény szerinti időben.

¹⁸ Lásd bővebben: C-62/79 sz. CODITEL v. CINÉ- VOG FILMS ÜGY (CODITEL I.) ECLI:EU:C:1980:84 és C-262/81 sz. CODITEL v. CINÉ- VOG FILMS ÜGY (CODITEL II.) (ECLI:EU:C:1982:334)

¹⁹ SCHMIDT-KESSEN: i.m. 570–571.o.

²⁰ C-132/19. P. SZ GROUP CANAL+ KONTRA BIZOTTSÁG ÜGY (ECLI:EU:C:2020:1007)

²¹ ECJ ANNULS PARAMOUNT COMMITMENTS ON CROSS-BORDER PAY-TV LICENSING, 2021.

törekvéseivel. A Paramount – reagálva a Bizottság előzetes állásfoglalására – kötelezettségvállalásokat ajánlott fel, mely alapján késznek mutatkozott arra, hogy a felhasználási szerződésekben kikötött abszolút területi védelemre vonatkozó rendelkezéseket többé nem tartja be, illetve nem is jár el azok betartásának kikényszerítése érdekében. Ezt a kötelezettségvállalást a Bizottság határozatában kötelezővé nyilvánította. A Bíróság a Bizottság ezen határozatát semmisítette meg ítéletében arra hivatkozva, hogy a határozat elfogadásával a Bizottság megsértette többek között a Groupe Canal+ Paramount-tal szemben fennálló szerződéses jogait, és ezzel az arányosság elvét is.²²

Egyes fogyasztók a tartalom földrajzi blokkolására reagálva úgy érzik, joguk van hozzáférni a tartalmakhoz alternatív módszerek felhasználásával, például az *incognito*-ablakok alkalmazásával, a helyzetmegosztás kikapcsolásával, vagy VPN (*Virtual Private Network*) szolgáltatások használatával. A VPN-ek olyan helymeghatározást blokkoló programok, amelyekkel a fogyasztó elrejtetheti magát, vagy pontos helyét és bejelentkezhet a világ bármely országából. A szolgáltatás tulajdonképpen olyan virtuális helyszínt képes biztosítani, amely ezáltal megkerüli a *geo-blocking* általi korlátozást. Rengeteg VPN program elérhető a piacon, a teljesség igénye nélkül: *NordVPN*, *UR Browser*, *Hotspot Shield*, *Windscribe*, *HideMe*, *BullGuard*, *Proton*, *TunnelBear*, *Surfshark* stb.²³ Vigyázni kell azonban az ingyenes VPN szolgáltatásokkal, ugyanis több szolgáltatás tulajdonosa a kínai kormány, ezeknél pedig az adatvédelmi irányelvekben meghatározták, hogy a felhasználói adatok naplózásra kerülnek és meg is oszthatók.²⁴ Érdekesség, hogy a VPN használat többek között Kínában, Irakban, Törökországban, Ománban, Iránban és Oroszországban illegális, más országokban azonban, így Európában is a szolgáltatás igénybevétele jogszerű és viszonylag alacsony költségen elérhető.²⁵ A politikai döntéshozók nem tiltják vagy korlátozzák a VPN-ek használatát, mivel azok az informatikai biztonsági stratégiák, így például a kibérbiztonság²⁶ nélkülözhetetlen elemei is, elősegítve például az utazó munkavállalók számára a biztonságos kapcsolatot a vállalati vagy állami intranettel. A szakpolitikai megbeszélések során a VPN-ek használata gyakran összekapcsolódik az online tartalomhoz való hozzáférés illegális eszközeivel, bár a VPN-ek teljesen legálisak, és a VPN-t használó fogyasztóknak továbbra is fizetniük kell a VPN-en keresztül elérhető előfizetői szolgáltatásokért. A VPN-ek használata különösen hasznosnak bizonyult a járványhelyzet idején is, amikor a munkavállalók otthoni munkavégzésre kényszerültek. A vállalati rendszerek és az otthonról dolgozók számítógépeinek összekapcsolására rendkívül hatékony módszert jelent a VPN, amely titkosítja az átvitt adatokat, így azok út közben, a nyilvános interneten keresztül utazva nem hallgathatók le.²⁷

II. *GEO-BLOCKING* A SPORTKÖZVETÍTÉSI JOGBAN

Megvalósulhat *geo-blocking* a sportközvetítések esetében is. Az egyes sportversenyek, sportesemények jogtulajdonosai a sportközvetítési jogokat a médiatársaságok részére jelentős összegű jogdíjakért értékesítik. A jogdíjak összegének maximalizálása érdekében a

²²AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA 157/20. SZ. SAJTÓKÖZLEMÉNY, 2020.

²³KISS, 2019. *im.* 96.o.

²⁴VPNMENTOR

²⁵KAPPEL – SIMON, 2020.

²⁶Lásd még: DORNFELD, 2015.

²⁷MÉSZÁROS, 2020.

jogtulajdonosok különböző módszereket alkalmaznak. Az egyik ilyen módszer az, hogy az adott sportversenyen résztvevő sportklubok a tulajdonukban álló sportközvetítési jogokat nem saját nevükben, egyenként értékesítik, hanem azok eladását a sportversenyt szervező sportszövetségre bízzák ún. kollektív értékesítésre. Így a sportközvetítési jogok jóval nagyobb értékkel bírnak, valamint az egységesen fellépő sportklubok jobb tárgyalási és alkupozícióba kerülnek a potenciális vásárló médiatársaságokkal szemben. A másik értéknövelő módszer pedig – amely jelen esetben számunkra érdekesebb – a sportközvetítési jogok kizárólagos módon történő értékesítése. Ebben az esetben az adott sportesemény közvetítési jogaival meghatározott földrajzi területen, időtartamban és platformon csak a licencet megszerzett médiaszolgáltató rendelkezik. A közvetítési módszerek közül a – digitalizáció térnyerésével párhuzamosan – egyre nagyobb teret nyer az internetes közvetítés, azaz a „streamelés”. Az ilyen jellegű közvetítésre jogot szerző médiaszolgáltató általában a sporteseményt egyidejűleg, késleltetve és lekérhető módon közvetíti, valamint összefoglalókat is nyilvánosságra hozhat. Amennyiben azonban az egyik országra, régióra jogot szerzett médiaszolgáltató online *stream* közvetítése a médiaszolgáltatónak felróható módon másik, az érintett szerződésben nem szereplő országban és másik szerződés hatálya alá tartozó területen is elérhetővé válik, azzal sérti a sportesemény jogtulajdonosaival és az egyes médiaszolgáltatókkal szerződésben álló és egymással a legtöbbször konkuráló szponzorok és reklámszolgáltatók érdekeit. Ilyen eset lehet például, amikor az egyik közvetítési területen elérhető *stream* közvetítés során a sportpálya mellett lévő LED hirdetőtáblákon más szponzor reklámja látható, mint egy másik szerződés hatálya alá eső ország területéről elérhető *stream-en*.

Ezen problémák kiküszöbölésére a sportközvetítési jogok internetes közvetítésének engedélyezését is magában foglaló szerződésekbe a jogtulajdonosok és a médiaszolgáltatók kifejezetten belefoglalják a *geo-blocking*-ot szabályozó előírásokat. A *geo-blocking* lényege itt az, hogy az adott sportesemény online *streamjét* csak bizonyos földrajzi helyen lévő személyek érhetik el, akiknek tartózkodási helye az IP cím alapján kerül azonosításra. Az internetes közvetítések esetében a jogtulajdonosok és a médiaszolgáltatók ezzel a módszerrel törekednek a tartalom kizárólagosságának biztosítására az adott földrajzi térben lévő és a velük szerződésben álló szponzorok és reklámszolgáltatók által megcélzott homogénebb fogyasztói kör “befolyásolására”. E célok elérése érdekében egyrészt a médiaszolgáltató a sportközvetítési jogok értékesítésére irányuló szerződésben kötelezettséget vállal arra, hogy *streamelés* esetében a sportműsorszámot csak a szerződésben foglalt területen belül teszi elérhetővé. Másrészről a sportközvetítési jogok jogtulajdonosa arra kötelezi magát, hogy a harmadik, tehát nem szerződéses fél médiaszolgáltató részére engedélyezett internetes közvetítések a szerződéses területen belül ne váljanak elérhetővé.²⁸

Az EUB is foglalkozott a sportközvetítések esetében előforduló *geo-diszkrimináció* kérdésével. A C-403/08. sz., *Football Association Premier League és társai* ügyben a Bíróság kifejtette, hogy “Az uniós joggal ellentétes a labdarúgó-mérkőzések közvetítésének olyan engedélyezési rendszere, amely a műsorsugárzó szervezeteknek tagállamonként biztosít területi kizárólagosságot, és amely megtiltja a televíziónézőknek, hogy ezeket a műsorokat dekódoló kártya segítségével más tagállamokban nézzék”. Ez a 2011-es ítélet azt mutatja, hogy a *geo-blocking* már jóval a Digitális Egységes Piaci stratégia kidolgozása előtt létező jelenség volt, és az EUB – ugyan nem nevesítette a jelenséget – megvizsgálta az esetet és indokolatlannak tartotta a

²⁸RIPPEL-SZABÓ, 2012.

korlátozást. Az EUB jelen esetben vizsgálta az engedélyek rendszerének megkülönböztető hatását, és megállapította, hogy az egyenlő bánásmód követelményét a területi alapon történő megkülönböztetéssel megsértették.²⁹ Az ítélet kimondta továbbá, hogy a mérkőzések önmagukban nem állnak szerzői jogi védelem alatt, azonban a nyitó képsorok, a főcímenék, a mérkőzések összefoglalója és a különböző grafikák védett műnek minősülnek, tehát azok pubokban való közvetítése a szerzői jogi irányelv értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül, amelyhez a mű szerzőjének engedélye szükséges.

Szintén fontos megemlíteni egy nemzeti bírósági döntést, a Murphy-ítéletet, amely az első olyan ügy volt, melyben az EUB a területi szerzői jogi licencek megerősítését célzó technológiával foglalkozott. A C-429/08 sz., *Media Protection Services Ltd vs. Karen Murphy* ügyben³⁰ 2012. február 3-án az egyesült királyságbeli *High Court* hozott ítéletet. A *High Court* kimondta, hogy Karen Murphy jogszerűen használta a Görögországból importált dekódert a pubjában a Premier League mérkőzések közvetítésére. A dekódoló eszközök az online környezetben a „geokerítéshez” vagy geo blokkoláshoz hasonló technológiának tekinthetők.³¹ Kiemelendő, hogy az EUB alapul szolgáló döntése³² szerint az FAPL, mint a nyitó képsorok, a főcímenék, a mérkőzések összefoglalói és a különböző grafikák szerzői jogi jogosultja jogosult az uniós jog szerinti „megfelelő díjazásra”, tehát például Karen Murphy jogszerűen csak akkor sugározhatja pubjában a mérkőzéseket, ha erre az általa a jogosulttal, a jogosult nevében eljáró másorsugárzó-szervezetekkel vagy egyéb forgalmazóval kötött szerződésben – akár közvetetten is – jogot szerzett és ezért a szerzői jogi jogosult, azaz az FAPL megfelelő díjazásban részesült. Jelen esetben a *High Court* úgy találta, hogy az FAPL megfelelő díjazásban részesült művei közvetítésért úgy is, hogy Murphy magáncélra, és nem a kereskedelmi célra szánt dekódert vásárolta meg.³³ Ítéletében az EUB megállapította, hogy az Egyesült Királyság jogszabályai, amelyek tiltják a külföldi dekódoló eszközöket (ezáltal megerősítik a FAPL licencszerződések azon záradékait, amelyek polgári és büntetőjogi szankciók terhe mellett tiltják a dekódoló eszközök értékesítését az engedélyesek területén kívül) az EUMSZ 56. cikkébe ütköznek, tehát korlátozzák a szolgáltatásnyújtás szabadságát. Ezt követően a Bíróság azt is megvizsgálta, hogy indokolható-e a korlátozás a labdarúgó-mérkőzések közvetítésének hátterében meghúzódó szerzői jogok védelme alapján, és úgy ítélte meg, hogy a szerzői jogok védelme érvényes indok lehet, de a korlátozás nem lépheti túl az e cél eléréshez szükséges mértéket.³⁴

III. A HORDOZHATÓSÁGI RENDELET

Az Európai Parlament és a Tanács 2017. június 14-én rendes jogalkotási eljárás keretében rendeletet alkotott az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról (Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete), amely többek között a *geo-blocking* megelőzésére is szolgál. A rendelet – amely

²⁹ KISS, 2019. 101–102.o.

³⁰ C-429/08 SZ., MEDIA PROTECTION SERVICES LTD VS. KAREN MURPHY ÜGY (ECLI:EU:C:2011:43)

³¹ SCHMIDT-KESSEN, 2018. 571.o.

³² Lásd a korábban kifejtett C-403/08. SZ., FOOTBALL ASSOCIATION PREMIER LEAGUE ÉS TÁRSAI ÜGYET. (ECLI:EU:C:2011:631)

³³ RIPPEL-SZABÓ, 2012.

³⁴ SCHMIDT-KESSEN: i.m. 572.o.

az EU digitális egységes piac stratégiájának a részét képezi – 2018. március 20-tól hatályos. Célja annak biztosítása, hogy az uniós fogyasztók az Európai Unión belüli utazásaik vagy más tagállamban való ideiglenes tartózkodásuk során (legyen szó akár pihenésről, üzleti útról, tanulmányi mobilitásról) az igénybevétel jogát a lakóhelyük szerinti tagállamban jogszerűen megszerezve tartalmakhoz, például filmekhez, sportközvetítésekhez, zenékhez, e-könyvekhez, szórakoztató programokhoz és játékokhoz hozzáférhessenek.³⁵ Mindezt a technológiai fejlődés indokolja, amely a hordozható eszközök, köztük a laptopok, a táblagépek és az okostelefonok elterjedéséhez vezetett, mely egyre inkább megkönnyíti az online tartalomszolgáltatások igénybevételét azáltal, hogy azokhoz a fogyasztó tartózkodási helyétől függetlenül biztosítanak hozzáférést. A fogyasztók részéről gyorsan növekvő igény tapasztalható aziránt, hogy a tartalmakhoz és az online szolgáltatásokhoz ne csak a lakóhely szerint tagállamukban férhessenek hozzá, hanem akkor is, ha ideiglenesen egy másik tagállamban tartózkodnak.³⁶

Akadályt jelentenek, hogy a szerzői vagy szomszédos jogokkal védett tartalmak, például az audiovizuális alkotások közvetítésére való jogosultság területi hatályú engedélyhez kötött, továbbá, hogy az online tartalomszolgáltatást nyújtók dönthetnek úgy, hogy csak bizonyos piacokat szolgálják ki.³⁷ Az online tartalomszolgáltatást nyújtók gyakran vállalják a jogosultakkal kötött felhasználási szerződéseikben annak megakadályozását, hogy előfizetőik a szolgáltató felhasználási engedélyének hatálya alá tartozó területen kívül is hozzáférhessenek a szolgáltatáshoz vagy azt igénybe vehessék. Mindezt a területi kizárólagosság hatékony biztosítása érdekében teszik. A szolgáltatókat terhelő e szerződéses korlátozások megkövetelik, hogy olyan intézkedéseket hozzanak, mint például a szolgáltatásaikhoz az érintett területen kívüli internet protokoll címről való hozzáférés letiltása. Az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságának egyik akadálya ezért éppen az online tartalomszolgáltatást nyújtók és az előfizetőik közötti szerződésekben keresendő, amelyek az e szolgáltatók és a jogosultak közötti szerződések területi korlátozó záradékait tükrözik.³⁸

A rendelet célja ebből következően tehát az, hogy küigazítsa a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó harmonizált jogi keretet, és közös megközelítést biztosítson az ideiglenesen a lakóhelyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamban tartózkodó előfizetők részére történő online tartalomszolgáltatások nyújtására vonatkozóan azáltal, hogy megszünteti a jogszerűen nyújtott online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatósága előtti akadályokat. A rendeletnek az érintett ágazatokban biztosítania kell az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságát, valamint további jogszerű hozzáférési módot kell nyújtania a fogyasztók számára az online tartalomhoz, a szerzői és szomszédos jogok által az Unióban biztosított magas szintű védelem sérelme, a meglévő engedélyezési rendszer – például a területi hatályú engedélyezés – módosítása és a meglévő finanszírozási mechanizmusok érintése nélkül.³⁹ Kihangsúlyozandó, hogy a rendeletet azokra az online tartalomszolgáltatásokra kell alkalmazni, amelyeket díjfizetés ellenében nyújtanak. E szolgáltatások nyújtói azonosítani tudják az előfizetőik lakóhelye szerinti tagállamot. Az online tartalomszolgáltatás igénybevételének jogát díjfizetés ellenében megszerzettnek kell tekinteni, ha a kifizetést közvetlenül az online tartalom

³⁵ ZALAVÁRI – SÁNDOR, 2019.

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete, 2017.

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete, 2017.

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete, 2017.

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete, 2017.

szolgáltatója felé teljesítik, vagy másik fél, például olyan szolgáltató felé, aki elektronikus hírközlési szolgáltatást, valamint egy másik szolgáltató által működtetett online tartalomszolgáltatást ötvöző csomagot kínál. Az online tartalomszolgáltatást nyújtók az online tartalomszolgáltatás határokon átnyúló hordozhatóságának e rendelettel összhangban történő biztosításáért az előfizetőiktől nem kérhetnek további díjakat. Az online tartalomszolgáltatásokhoz való hozzáférésre használt elektronikus hírközlő hálózatok üzemeltetőinek azonban lehetőségük van arra, hogy díjfizetésre kötelezzék az előfizetőket az e szolgáltatásokhoz a lakóhelyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamban való hozzáféréstért és igénybevételért.⁴⁰

A Rendelet érvényesülése érdekében a szolgáltatók feladata az, hogy – az adatvédelmi szabályokat tiszteletben tartva – ellenőrizzék az előfizető lakóhelye szerinti tagállamot. Az előfizetők magánélethez való jogainak védelme céljából a Rendelet taxatívén meghatározza, hogy erre milyen eszközöket, milyen mértékben vehet igénybe a szolgáltató (például IP-cím ellenőrzése, előfizető nyilatkozata, fizetési adatok stb.).⁴¹ Az előfizetők számára ugyanazzal a tartalommal, ugyanolyan típusú és számú eszközökkel, ugyanannyi felhasználó számára, ugyanolyan funkcionálisok mellett kell hozzáférést biztosítani az online tartalomszolgáltatásokhoz, mint azt a lakóhelyük szerinti tagállamban teszik. Az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságának biztosítására vonatkozó kötelezettség kötelező erejű, ezért a felek azt nem zárhatják ki, attól nem térhetnek el, és nem változtathatják meg annak tartalmát. A szolgáltató bármely olyan intézkedését, amely megakadályozná az előfizetőt abban, hogy a szolgáltatáshoz hozzáférjen, vagy azt igénybe vegye, míg ideiglenesen a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban tartózkodik, így például a szolgáltatás funkcionálisainak vagy minőségének korlátozását és az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságának biztosításával kapcsolatos kötelezettség megkerülését e rendelettel ellentétesnek kell tekinteni.⁴²

KONKLÚZIÓ

Kutatásom rávilágított arra, hogy a *geo-blocking* – annak jelentősége ellenére – valójában kevésbé ismert a mindennapi életben, holott annak hatásait mindennapi életünk során nap mint nap érzékelhetjük. Remélem, hogy tanulmányommal sikerül megismertetnem és közelebb hoznom ezt a témát azokhoz, akik szeretnének tájékozottabbak lenni azzal kapcsolatban, hogy miért és milyen alapon érhetik őket ezek a földrajzi alapon történő megkülönböztetések és mit tesz az Unió ennek megakadályozása érdekében.

Az Európai Bizottság 2020 november végén közzétette a rendelet rövidtávú felülvizsgálatának eredményeit, mely szerint a megkérdezett 9000 weboldal esetében 26,9%-ról 14%-ra csökkent a földrajzi alapú követelmények okozta akadályok száma. A filmek audiovizuális online szolgáltatásokon keresztüli elérhetőségének átfogó elemzése a tagállamokban kimutatta, hogy egy európai fogyasztó átlagosan az Európai Unió 27 tagállamában online elérhető filmek 14%-ához fér csupán hozzá. Országoként jelentős eltérések mutatkoztak, mivel például a görögországi nézők az Európai Unióban online

⁴⁰ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1128 RENDELETE, 2017.

⁴¹ ZALAVÁRI – SÁNDOR, 2019.

⁴² AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1128 RENDELETE, 2017.

elérhető filmek mindössze 1,3%-ához, míg a németek 43,1%-ához férnek hozzá. A más tagállamokban kínált audiovizuális tartalmakhoz hozzáférni próbáló fogyasztók száma 2015 és 2019 között csaknem megkétszereződött, 5%-ról 9%-ra nőtt. Ez különösen a fiatalabb korosztályokban volt megfigyelhető. A 2019 áprilisában publikált *Accessing Content Online, Cross-border Portability of Online Content Services and Intra-EU Calls* elnevezésű Eurobarométer⁴³ felmérés megerősítette, hogy van érdeklődés a különböző tagállamokban kínált audiovizuális tartalmakhoz való hozzáférés iránt. A Bizottság ezen okokból kifolyólag párbeszédet kezdeményezett az érdekelt felekkel az audiovizuális ágazatban, hogy megvitassák a további teendőket. A felülvizsgálat során mérlegelték a rendelet hatályának kiterjesztését is. A jelenlegi rendelet hatálya alá nem tartozó egyéb online tartalomszolgáltatások (például a zenéhez, e-könyvekhez vagy videojátékokhoz való hozzáférés) tekintetében a jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a hatály további kiterjesztése nem feltétlenül eredményezne jelentős előnyöket a fogyasztók számára a tartalomválasztás tekintetében, mivel a kínálat meglehetősen homogén (sok esetben 90%-ot meghaladó arányban) a tagállamok között. A jelentés kiemelte a szolgáltatások árára gyakorolt lehetséges hatásokat is bizonyos tagállamokban.⁴⁴

Hiányosságként kiemelendő véleményem szerint a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak szabályozása. Véleményem szerint az, hogy tagállamonként eltérő áron teszik hozzáférhetővé ugyanazt a szolgáltatást –ahogy ez a *Spotify* példáján keresztül is érzékelhető– árdiszkriminációt valósít meg. Ezért *de lege ferenda* javaslom, hogy ezeket a megkülönböztetéseket számolják fel és a szerzői jogi védelem alatt álló audiovizuális tartalmakra (például a zenei streaming szolgáltatásokra, elektronikus könyvekre, szoftverekre és online játékokra) *terjesszék ki a rendelet hatályát*, de kvázi hatósági árszabást alkalmazva, védve az alacsonyabb fizetési rátákkal bíró tagállamok érdekeit is. A 2020-as C-372/19. sz., a SABAM és a *Tomorrowland* fesztiválért felelős *Wecandance* cég közötti belga előzetes döntéshozatali ítéletében⁴⁵ kiemelte az Európai Unió Bírósága, hogy a földrajzi piacok összehasonlításánál még olyan piacok árszintjei is összehasonlíthatók, amelyek alapvetően eltérnek egymástól, ha az árszintet a PPP index alapján kiigazítják. Ezért az árak kialakításánál érdemes lehet megfontolni a vásárlóerő-paritáson⁴⁶ alapuló összehasonlítást. A cél, vagyis a digitális határok felszámolása és a digitális belső piac megteremtése álláspontom szerint csak így érhető el.

Tagadhatatlan, hogy az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendelet egy rendkívül fontos előrelépés a Digitális Egységes Piac megteremtésében, azonban a digitális határok felszámolásáért és a digitális belső piac megteremtéséért, megtartásáért folyamatosan tenni kell.

⁴³ ACCESSING CONTENT ONLINE, CROSS-BORDER PORTABILITY OF ONLINE CONTENT SERVICES AND INTRA-EU CALLS, 2019.

⁴⁴ COMMISSION PUBLISHES ITS SHORT-TERM REVIEW OF THE GEO-BLOCKING REGULATION, 2020.

⁴⁵ C-372/19. SZ. BELGISCHE VERENIGING VAN AUTEURS, COMONISTEN EN UITGEVERS CVBA (SABAM) KONTRA WEAREONE.WORLD BVBA ÉS WECANDANCE NV ÜGY (ECLI:EU:C:2020:959)

⁴⁶ PPP index: közgazdasági módszer egy alternatív árfolyam kiszámítására két valuta között. A vásárlóerő-paritás méri, hogy mennyi terméket és szolgáltatást lehet vásárolni egy adott valutában egy másik valutához képest, figyelembe véve a különböző országokban eltérő árakat.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A FRANCIÁKNAK VALAMIÉRT KEVESEBBE KERÜL DISNEYLAND (2015). Kitekintő.hu. Letöltés helye: <https://kitekinto.hu/2015/07/31/europai-ugyek/europa20150731a-franciaknak-valamiert-kevesebbe-kerul-disneyland/90279/> (Letöltve: 2022.03.15.)
- ACCESSING CONTENT ONLINE, CROSS-BORDER PORTABILITY OF ONLINE CONTENT SERVICES AND INTRA-EU ALLS (2019). Letöltés helye: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2221> (Letöltve: 2022.január 16.)
- AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA 157/20. SZ. SAJTÓKÖZLEMÉNY LUXEMBOURG, 2020. Letöltés helye: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-12/cp200157hu.pdf> (Letöltve: 2021. november 3.)
- AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG HONLAPJA, ANTITRÖSZT: A BIZOTTSÁG KÖZZÉTETTE AZ E-KERESKEDELMI ÁGAZATI VIZSGÁLAT ZÁRÓJELENTÉSÉT, 2017. Letöltés helye: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_17_1261 (Letöltve: 2020. augusztus 31.)
- BENEDEK Zsombor (2021). *Minority Safepack* – Egy történet, amely túlmutat önmagán. Külügyi Műhely, 2021/2. szám. DOI azonosító: <https://doi.org/10.36817/km.2021.2.3>
- COMMISSION PUBLISHES ITS SHORT-TERM REVIEW OF THE GEO-BLOCKING REGULATION (2020). Letöltés helye: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-publishes-its-short-term-review-geo-blocking-regulation> (Letöltve: 2021. november 3.)
- DORNFELD László: A bűncselekmények nyomozásának XXI. századi kihívásai Különös tekintettel a kiberbűnözésre, Miskolci Egyetem. Letöltés helye: <http://midra.uni-miskolc.hu/document/19750> (Letöltve: 2022.03.15.)
- ECJ ANNULS PARAMOUNT COMMITMENTS ON CROSS-BORDER PAY-TV LICENSING, 2021. Letöltés helye: <https://www.clearygartlieb.com/news-and-insights/publication-listing/ecj-annuls-paramount-commitments-on-cross-border-pay-tv-licensing> (Letöltve: 2021. november 3.)
- EU probes Disneyland Paris for alleged price discrimination, 2015. Euractive. Letöltés helye: <https://www.euractiv.com/section/competition/news/eu-probes-disneyland-paris-for-alleged-price-discrimination/> (Letöltve: 2021. november 2.)
- FINGAS, Jon (2014). Hulu attempts to block international viewers who use VPNs. Letöltés helye: <https://www.engadget.com/2014-04-26-hulu-blocks-vpns.html> (Letöltve: 2022.03.15.)
- KAPPEL Gábor – SIMON Soma (2020): Az elfeledtetéshez való jog – Európára korlátozva?, Letöltés helye: <https://arsboni.hu/az-elfeledteteshez-valo-jog-europ/> (Letöltve: 2020. 09. 04.)
- KISS, Lilla Nóra (2019). A general summary on Geo-blocking in the EU. European Studies- The review of European Law, Economics and Politics. Letöltés helye: https://www.academia.edu/44227693/A_General_Summary_on_Geo_Blocking_in_the_EU (Letöltve: 2022.03.18.)
- LÁBODY Péter (2019). Az uniós audiovizuális politika és a szerzői jog egyik metszéspontjáról, avagy miért nem érhetők el ugyanazok a televízió-műsorok minden tagállamban? In Media Res 2019/2. 187–209. oldal

- LOMAS, Natasha (2018). At last an end to geoblocking in Europe? Nope, not by a long chalk...Techcrunch. Letöltés helye: <https://techcrunch.com/2018/02/06/at-last-an-end-to-geoblocking-in-europe-nope-not-by-a-long-chalk/?ncid=rss> (Letöltve: 2020.szeptember 19.)
- MARSOOF, ALTHAF 2017. *Geo-blocking and Virtual Private Networks –A Comparative Discourse in Copyright Law.* Letöltés helye: https://www.academia.edu/37319370/Geo_blocking_and_Virtual_Private_Networks_A_comparative_discourse_in_copyright_law?email_work_card=view-paper (Letöltve: 2020. október 19.)
- MINORITY SAFEPACK INITIATIVE. Letöltés helye: http://www.minority-safepack.eu/assets/downloads/booklet/MSPI_brochure_HU.pdf (Letöltve : 2021.április 6.)
- MÉSZÁROS Csaba (2020). Kiberbiztonságos elszigetelődés a járvány alatt. Letöltés helye: <https://computerworld.hu/biztonsag/kiberbiztonsagos-elszigetelodes-jarvany-idejen-276398.html> (Letöltve: 2020. augusztus 2.)
- NAGY Zsuzsanna Mária (2022). Területi alapú tartalomkorlátozás, avagy a *geo-blocking* jelensége és szabályozási kérdései az uniós jogban. Külügyi Műhely – Gyorselemzés sorozat, 2022/1. szám. DOI azonosító: <https://doi.org/10.54599/KMGYS.2022.1>
- RIPPEL-SZABÓ Péter (2012). Geo-blocking a sportközvetítésekben. Letöltés helye: <https://sportsmarketing.hu/2012/12/19/geo-blocking-a-sportkozvetitesekben/> Letöltve: 2020. szeptember 1.)
- RIPPEL-SZABÓ Péter (2012) Premier League közvetítési jogok: Murphy törvénye? Letöltés helye:<https://sportsmarketing.hu/2012/04/06/premier-league-kozvetitesi-jogok-murphy-torvenye/> (Letöltve: 2021. április 6.)
- SCHMIDT-KESSEN, Maria José (2018). *EU Digital Single Market Strategy, Digital Content and Geo-Blocking: Costs and Benefits of Partitioning EU's Internal Market.* Columbia Journal of European Law, Vol. 24, Issue 3 (Fall 2018)
- VPNMENTOR, 2020. A 7 top ingyenes VPN (100% BIZTONSÁGOS) Magyarországhoz. Letöltés helye: <https://hu.vpnmentor.com/blog/top-valoban-ingyenes-vpn-szolgalatasok/> (Letöltve: 2020. augusztus 3.)
- ZALAVÁRI György–SÁNDOR Géza Árpád (2019). *Nyaralás alatt sem marad le a következő epizódról.* (2019. január 31.). Letöltés helye: <https://www.jogado.hu/nyaralas-alatt-sem-marad-le-a-kovetkezo-epizodrol/> (Letöltve: 2020. szeptember 2.)

Jogszabályok és uniós jogi aktusok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/302 RENDELETE (2018. FEBRUÁR 28.). Letöltés helye: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0302&from=HU> (Letöltve: 2020.08.19)
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1128 RENDELETE. (2017. JÚNIUS 14.). Letöltés helye: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1128&from=HU> (Letöltve: 2020. szeptember 2.)

Európai Bíróság ítéletei:

C-62/79 sz. Coditel v. Ciné- Vog Films ügy (Coditel I.) ECLI:EU:C:1980:84

C-132/19. P. sz Group Canal+ kontra Bizottság ügy (ECLI:EU:C:2020:1007)

C-372/19. sz. Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) kontra Weareone.World BVBA és Wecandance NV ügy (ECLI:EU:C:2020:959)

C-262/81 sz. Coditel v. Ciné- Vog Films ügy (Coditel II.) (ECLI:EU:C:1982:334)

C-403/08. sz., Football Association Premier League és társai ügy. (ECLI:EU:C:2011:631)

C-429/08 sz., Media Protection Services Ltd vs. Karen Murphy ügy (ECLI:EU:C:2011:43)